

Woorden zijn muziek.

Ieder heeft een eigen toon en daar gaan wij naar op zoek,
door te luisteren naar elkaar en te kijken in een boek. En dat is breed.
Ieder, dat impliceert dat veel verschillende mensen dit kunnen gaan doen en dat veel
verschillende mensen vragen hebben over deze tekst.
Schrijf op wat je niet snapt.
Zet de opname op pauze en schrijf op wat je niet begrijpt.
Die vragen laat je mij weten. Dan geef ik jou daar antwoord op. En dan kun je verder.

Tekstbehandeling. Hoe laat je een tekst horen?

Je kunt een tekst spreken of zingen die je niet begrijpt. Dit lijkt misschien vreemd, maar denk eens aan “Strawberry fields forever” van John Lennon. Een fantasie tijdens een LSD trip.
Denk aan “Honkycat” van Elton John. Of “Crocodile rock”. Lastige teksten.
“You’ve got a friend” van Carole King en James Taylor is makkelijker te begrijpen.
Er zijn veel liedjes over de liefde die rijmen maar waar je niet direct iets van snapt.
Bijvoorbeeld stukken over dromen en fantasieën. Voor de schrijver helder, maar voor de andere mensen totaal onbegrijpelijk.
Toch kun je het laten horen alsof je de wijsheid in pacht hebt.
Wanneer je muzikale middelen gebruikt, klinkt het alsof je weet waar je het over hebt.

Dit zijn 5 muzikale middelen

- 1 Toonhoogte. Dat is melodie. Dat is hoog en laag.
- 2 Toonduur. Dat is ritme. Dat is kort en lang.
- 3 Tempo. Dat is timing van snel en langzaam. Dat is trekken en duwen aan de lettergreep en aan de klinker en aan de medeklinker .
- Laat de komma’s en de punten horen aan de luisteraar.
- 4 Dynamiek. Dat is luid en zacht.
- 5 Klankkleur. Dat is het timbre van je stem. Je kunt jouw natuurlijke geluid laten horen en ook vervormen.

Wat heb jij er aan?

Zodra je zelf begrijpt wat je zegt, kun je met je gevoel afstand nemen van de tekst en die emotie kiezen die jij wilt laten horen. Dan kun je het interpreteren en dat laten horen.
Van Jazz zangeres Ann Burton heb ik geleerd dat het begrijpen van het gedicht van een liedje belangrijk is bij het maken van een jazz opvatting.
Weet precies wat de woorden van het begin, het midden en het einde van een stuk betekenen.
Ken de vorm van de tekst:
Intro, verse, refrain, bridge, verse, refrain en coda; ballads en uptempo’s; liedvorm: A A B A enz.

1 Toonhoogte. Dat is melodie. Dat is hoog en laag.

Wat zijn de emoties van de woorden en de zinnen?
Tekst interpreteren betekent emotioneel zingen.

De natuurlijke beweging van de adem beheers je zo goed, dat je met die ademhaling heftige emoties kunt regelen.

Waar gaat het liedje over? Als je dat weet, dan kun je het zo laten horen als jij dat wilt.

Hoe zou je willen dat een ander het zingt?

Welke opvatting heeft een regisseur of een dirigent?

Identificeer je met je publiek.

Laat het verhaal door het publiek invullen.

Hoe vind je dat de zanger of zangeres moet staan? Gezien met de ogen van het publiek?

Neem afstand van je situatie. Maak een melodie binnen de melodie (scatten o.a. is het zingen van klankjes en geluiden alsof je een instrument nazingt).

Maak een begin en een eind van een liedje.

Improviseer de melodie naar aanleiding van de belangrijkste woorden.

2 Toonduur. Dat is ritme. Dat is kort en lang.

Ritme van de tekst helpt je om de herhaling en het eind van de tekst vinden.

Neem groepjes woorden bij elkaar. Zo ontstaat de maat. Begin snel of langzaam. Welk woord is zo belangrijk dat het benadrukt wordt? Naar welk woord in de zin richten de andere woorden uit de zin zich?

3 Tempo. Dat is timing van snel en langzaam.

Dat is trekken en duwen aan de lettergreep en aan de klinker en aan de medeklinker.

Laat de komma's en de punten horen aan de luisteraar. Dat is tekstbehandeling.

Gebruik de tijd om woorden te plaatsen, neem pauzes. Hoeveel pauzes zet je in een zin om de luisteraar de kans te geven om te verwerken wat hij hoort? Hoe lang zijn die pauzes? Hoeveel pauzes zet je in een zin om het verhaal te vertellen?

4 Dynamiek. Dat is luid en zacht.

Geef alle woorden gericht weer, zodat het verhaal er uit komt. Het verse mag vrij zijn; de rest is in het tempo.

Ga duidelijk articuleren zonder fraai te willen zingen. Een goede stem zingt vanzelf.

Geef iedere lettergreep zijn waarde. Je kunt zingend een verhaal vertellen. Weet wat er staat.

Zoek de emoties bij jezelf en integreer deze in de song. Dit is je persoonlijke opvatting.

Versta de kunst van het weglaten.

Denk aan de vrije vertaling die je kunt maken. Dit is letterlijk vertaald, zonder rijm en zó dat alle eigenaardige uitdrukkingen goed begrepen blijken te zijn.

Lees het als een gedicht. Woorden als "waste" en "taste" zijn kort en moeten kort klinken; een woord als "crying" is lang en moet lang klinken. Spreek voor in de mond. Het is als "zingzeggen".

Leg de accenten goed neer en geef ze goed aan.

5 Klankkleur

De klankkleur, dat is het timbre van je stem, jouw oorspronkelijke, eigen, authentieke stem.

Je kunt jouw natuurlijke geluid laten horen en ook vervormen.

Lees de tekst hardop. Doe dat met jouw eigen, authentieke stemkleur.

Kies het accent of dialect. Gebruik het.

Bijvoorbeeld: Standard American, British English of Southeastern Manhattan.

Of plat Amsterdams of Assendelfts. Wat is jouw dialect?

Het bestaat uit klinkers en medeklinkers die op een specifieke manier worden uitgesproken en een heel eigen melodie hebben.

Doorzie de betekenis en de menselijkheid van de tekst.

Zorg voor een eigen stemkleur en stijlopvatting.

Jouw eigen opvatting, jouw eigen mening.

Luister naar verschillende opnames van interpretaties van rock, country, swing, jazz of een andere stijl uit een musical, uitgevoerd door verschillende bands met verschillende zangers.

Een dialect zoals je in country vindt, kun je omzetten naar een Nederlands dialect.

Maak een Nederlandse vrije vertaling of een Engelse vervanging van de tekst, een monoloog.

Maak er een bandopname van terwijl je spontaan praat, om de leukste vondsten te gebruiken in je vertaling.

Dit betekent niet dat de tekst moet rijmen of zuiver Nederlands moet zijn, maar de tekst moet duidelijk voor je zijn. Stel jezelf de volgende vragen.

Door wie wordt het gezongen, een man of een vrouw.

Wat is de relatie van de zanger of zangeres ten opzichte van de hoofdpersoon uit het liedje?

Wat is zijn of haar leeftijd? Geef een maximum en minimum leeftijd.

Waar speelt het zich af? In een stad of dorp bijvoorbeeld.

Wat voor soort onderwijs heeft iemand genoten en wat voor opvoeding gehad? Wat is de bedoeling van het verhaal. Waar gaat het over?

Wie of wat verhindert je het doel te bereiken? Welke belemmeringen zijn er om te overwinnen?

Wat is de stijl? De eigentijdse stijl. Is het RAP?

Maak een opname van jouw stem. Gebruik de beste van je eigen improvisaties van de tape.

In musical hangt het van de muziekstijl af hoe er de tekst behandeld wordt.

Spreekzang het liedje vrij volgens jouw opvatting van timing, maar adem altijd aan het eind van een geschreven regel, bij de punten en komma's.

De kleine hersenen "onthouden" de bewegingen, waardoor het lijkt alsof wij een "spiergeheugen" hebben dat je trainen kunt.

Spreek de tekst zo snel en duidelijk mogelijk. "Rap it up" en gebruik je lichaam helemaal, laat je gaan, klap de maat met handen of stamp met je voeten (tap-dance is goed voor het ontwikkelen van gevoel voor ritme).

Het is de eerste audio-jazz, de eerste vorm van jazz dance).

Daardoor kan het gebeuren dat wanneer je de tekst niet weet, je doorbeweegt en je jezelf de juiste woorden hoort zingen, tot je hoofd er weer bij is na een "black-out".

Tekstbehandeling. Hoe laat je een gedicht horen?

Het metrum (versmaat) en ritme en de vorm van het gedicht geven je steun.

Bijvoorbeeld: intro, verse, refrain, bridge, verse, refrain en coda. Of: verse, verse, refrain, verse.

Bij scat solo's improviseer je terwijl je het opneemt op een tape. Zo kun je aardig maat wisselingen en ritmes terugvinden. Bepaal nu de melodie.

De kortste, snelste noot bepaalt het tempo.

De driekwartsmaat heeft de grootste swing. In een rustige jazzwaltz is het makkelijk goed op het middenrif te ademen. Het middenrif geeft de energie om te zingen.

Zoek de juiste toonsoort door het stuk onder verschillende omstandigheden op verschillende uren van de dag en nacht spontaan te zingen.

De toonsoort die je steeds onbewust kiest, is de juiste voor jou. Nu ga je het zingen.

Lig op je rug en ontspan je lichaam.

Doe ontspannings oefeningen zoals het zwaar laten worden van je voeten, enkels, knieën, dijbenen, bekken, lendenen, rug, schouders, bovenarmen, ellebogen, onderarmen, polsen, handen, hals en hoofd.

Zing mee met de tape van de pianist of de orkestband.

En als de stem nu doet wat je wilt heb je het goed voorbereid. Zing met een volume wat alle spieren ontspannen houdt.

Als het moeilijk is, zing je het stuk een octaaf lager, kun je dat, dan switch je naar het hogere octaaf en houd dezelfde lichamelijke ontspannen gevoelens.

Anders gezegd, als het moeilijk is, zing je het stuk een stuk lager, kun je dat, dan switch je naar een stuk hoger en houd dezelfde lichamelijke ontspannen gevoelens.

Daarna breng je er emotie in, direct gericht op de luisteraars.

Zing het ook zo terwijl je zit of rechtop staat. Zing voor voor je publiek.

Werk je product netjes af. Technische problemen mogen er niet meer zijn.

Je hebt geleerd om te gaan met je beperkingen.

Anders gezegd, je hebt de ruimte gevonden binnen je beperkingen.

Vergeet de zangtechniek. Dan kun je “zijn” wat je doet.

Het publiek moet genieten van wat er op het toneel gebeurt en er geen hartkloppingen van krijgen. Zing het liedje vis à vis.

Breng een tape met begeleiding, een orkestband of pianist, of breng je eigen combo mee.

Dan ontstaat er contact, een interactie met het publiek en kun je inspelen op bijzondere, persoonlijke dingen die gebeuren.

Zo kwam iemand in Rotterdam plotseling met Amerikaanse tulpen met lichtjes tevoorschijn bij “Tulpen van Amsterdam”, of er is iemand jarig, waardoor je plotseling gevraagd wordt om achter de piano “Lang zal ze leven” te spelen.

Geef de microfoon aan iemand uit het publiek die “Breng eens een zonnetje” meezingt en vraag het publiek om applaus voor diegene. Ga bij de mensen op een stoel zitten bij het liedje “Is dit fantasie?”

Breng een bandje met pianobegeleiding, een orkestband of een pianist mee en zing het liedje voor je collega's.